

FETS JUBIADEC

JUBIADEC

Associació de Jubilats i Antics Empleats
de la Caixa d'Estalvis de Catalunya
Catalunya Caixa/Catalunya Banc

Núm.38

Abril 2025

Sant Jordi

Quan l'aire fa olor a roses,
la pell tremola d'amor,
els pardalets piulen prosa,
i tot ho veus de color.

Entren ganes de comprar llibres,
de caminar fent petons,
sents al cos l'aire lliure,
però el país, encara no.

Es reivindiquen senyeres,
llibres es compren per tothom,
i roses que a la primavera,
destaquen entre les flors.

És DIADA de SANT JORDI,
que celebrem de debó,
amb gent que vol que s'escolti,
la seva veu i el seu cor.

ROSA, ESPIGA I SENYERA: UN POBLE !

Per Francesc Martínez

Com a bons catalans, el dia 23 d'abril de cada any, laborem per què toca, i celebrem la nostra Dia-da per que honorem la figura del nostre Patró Sant Jordi.

Segons el Costumari Català de Joan Amades, l'origen per el que Sant Jordi sigui Patró de Catalunya, li ve donat pel fet miraculós que es va produir l'any 1096 quan per la seva inspiració el rei Pere I d'Aragó va vèncer als musulmans a la batalla de Alcoraz (Osca)

El rei Pere I el va anomenar Patró de la Cavalleria i de la Corona

d'Aragó, que incloïa el Comptat de Barcelona. Per això l'escut de la ciutat de Barcelona porta incorporada la creu de Sant Jordi.

Els Països Catalans, tenen per la seva tradició, una dedicació especial a aquest Sant. Segons la seva llegenda, Sant Jordi, militar romà, per defensar a una princesa (Catalunya) va matar al Drac (Països

opressors) que la mantenia segregada i al propi temps massacrava al seu poble.

A la història de Catalunya, es van produir fets remarcables en els dies 23 d'abril:

El 1810, durant la Guerra del Francès, les tropes catalanes van perdre davant de les tropes franceses, la batalla de Margalef a l'Alt Urgell.

El 1905, es col·loca a Barcelona, la primera pedra del Palau de la Música.

El 1945, a la barcelonina Sagrada Família, apareix per primera vegada

da i penjada, una senyera clauda-

destina.
La festivitat de Sant Jordi, per els catalans, és una forma de reivindicar la nostra peculiar manera de ser:

La rosa vermella significa amor a la vida, l'espiga de blat es el símbol de la nostra laboriositat i la senyera representa a la nostra Nació.

La celebració d'aquesta Diada es remunta a l'any 1456, quant en el Palau de la Generalitat de Catalunya

ya es feia la Fira dels Enamorats, amb profusió de parades que exposaven i venien roses, que els homes oferien a la seva estimada. Fou en temps de la Renaixença que es va establir com a Diada patriòtica.

Es pot afirmar que aquest Sant es universal. També es celebra, a més de Catalunya, en més de cinquanta països i ciutats del món: com Jerusalem (on la tradició diu que fou on el Sant va morir), Anglaterra, Rússia, Portugal, Bulgària, Bogotà, Londres, Vero-

na, Nova York, Hèlsinki o Los Angeles i en diversos llocs d'Espanya, Aragó, Alcoi i Càceres, entre molts d'altres,

Cal esmentar que a Barcelona hi podeu visitar un edifici emblemàtic, la Casa Batlló, creació del nostre arquitecte Antoni Gaudí, on l'artista va expressar la seva admiració per Sant Jordi. Els balcons i columnes representen els ossos i calaveres de les víctimes del drac, el qual apareix a les teules, la llança del cavaller a la creu de quatre braços i la princesa en el balcó més alt en forma d'una rosa.

Al propi temps, en aquesta data es celebra el Dia Internacional del Llibre, honorant i recordant les morts de Miguel de Cervantes, William Shakespeare, Inca Garcilaso de la Vega, Josep Pla i Teresa de la Parra, entre altres literats de fama mundial.

Bestiari popular català

Els Gegants del Pi

... Mustafà i Elisenda, ara ballen pel camí, mentre els de la Ciutat ho fan pel terrat...

Ell, noble sarraí de pell negra, amb simitarra i turbant, seriós i ferreny.

Ella, dama blanca de llegenda, dolça i elegant, amb aspecte de dida.

Són els gegants de rondalles i cançons, els de la tradició i del poble.

JUNTA DIRECTIVA

President:

Josep Pesa

Vicepresident 1er.:

Amadeu Bitriu

Vicepresident 2on.:

Ferran Ballestré

Secretari:

Eduard Altet

Tresorer:

Albert Orriols

Vocals:

M.Antonia Bernabé

Carles Bonet

Manel Fernández

Sebastià López

Guillem Palmer

Ignasi de Peray

Carles Rosel

Col·laboradors:

Joan Ramon Marbà

Francesc Martínez

Joan Puga

Alfons Bayer

Nico Cortés

Enric Ruiz

Joan Josep Jimenez

Les fotografies de la revista han estat realitzades i aportades pels col·laboradors habituals o obtingudes a la xarxa.

Edita: JUBIADEC, Associació de Jubilats i Antics Empleats de la Caixa d'Estalvis de Catalunya/Catalunya Caixa/Catalunya Banc

Consell editor: La Junta

Coordinació: Amadeu Bitriu

Disseny i maquetació: Sebastià López

Impressió: Toni Ródenas

Correu: jubiadec@gmail.com

Dipòsit legal: B-14063-2011.

L'Associació no assumeix les opinions dels articles dels col·laboradors, sent els únics responsables els signants dels mateixos.

CARTA OBERTA

Benvolguts amics/gues,

Una vegada més, tinc la oportunitat de dirigir-me a tots vosaltres, tot just començada la primavera i d'enfrontar el segon trimestre 2025.

Hem tingut un bon inici d'any, amb una assistència a les activitats desenvolupades, de 167 persones. Podeu veure a les pàgines corresponents els comentaris de les visites i des d'aquí, aprofito per agrair als companys que ens ajuden i col·laboren en la redacció de les diferents activitats. Considerant a més, que, per causa de les moltes interferències en el trànsit de Rodalies, just els dies anteriors a la visita programada a la Colònia ferroviària de S. Vicenç de Calders i Museu Pau Casals, vam optar pel seu ajornament fins el 3 d'abril del 2025, a veure si la situació caòtica, ha tornat a la normalitat.

He de fer esment, altra vegada, al que ja consideràvem tancat "el tema mutualitats". El dia 26 de gener, us vam trametre un correu amb les explicacions del que es coneixia en aquell moment. Hores d'ara, la premsa i altres mitjans van publicant notícies sobre aquesta qüestió, però amb informacions i titulars que només aporten confusió. No hi ha res de nou; hem d'esperar a primers d'abril, a l'inici de campanya de l'I.R.P.F., tot esperant que us puguem aportar informació més completa de com actuar, pensant que hi ha moltes situacions diferents i cadascú té la seva particular.

Ja és conegut de tots, que el dia 26 de març es va celebrar l'Assemblea anyal ordinària de JUBIADEC, en la que, com es tradició va tenir lloc l'acte més emotiu de lliurament de les plaques commemoratives als companys que aquest any 2025 han fet, o faran, 50 anys de l'entrada a la Caixa. Com que la edició de la revista es tanca amb anterioritat, quan la tingueu a mans, l'Assemblea ja s'haurà celebrat, i de la que us informarem a la propera revista, considerant que, com de costum, tot seguit, quedarà penjada a la nostra web l'acta i informació corresponent.

A l'habitual tríptic groc, hi trobareu la informació de les activitats programades del 2on trimestre, mireu-vos-ho i reserveu-vos dates, per poder-nos acompanyar a les sortides que us proposem. Com de costum, us podeu inscriure directament a la Web, o bé potser amb més comoditat, per mitjà de l'enllaç que us posem a cada correu informatiu, que us fem arribar amb antelació suficient.

Bona entrada a la primavera i bona Setmana Santa.

Ben cordialment,

Josep Pesa

AGENDA DE LES ACTIVITATS del 2on trimestre de 2025

Abril: 12 - Del Museu Marítim a Santa Maria del Mar
24 - Jardins Costa i Llobera

Maig: 08 - Xerrada-Conferència: Les voluntats anticipades o Testament vital
14 - Els Esmorzars de Jubiadec (al Tres Encinas)
16/21 - Viatge: El Perigord noir i la Vall de la Dordonya
29 - La ruta dels senyors del cotó i tèxtil

Juny: 11 - Els Esmorzars de Jubiadec (a Segur de Calafell)
18 - El barri d'Òstia, de la Barceloneta

Nota: Els grups de **Pitch & Putt**, **Caminades i Passejos Sub99**, tenen els seus propis xats per concretar les seves trobades. Els qui estigueu interessats en formar part en alguns dels grups indiqueu-ho als seu contacte.

NOTA: Les activitats programades en aquesta agenda poden ser modificades i, fins i tot, anul·lades.

DITES CATALANES

Abril

Si vols menjar pèsols al segar, al mes d'abril los has de sembrar
Si el tres d'abril el puput no ha cantat, o és mut o és enterrat
De Sant Jordi a Sant Miquel, ni dona ni vi ni peix.

Maig

Per Santa Creu, faves pertot arreu
Pel maig, de raig a raig
El barb, la truita i el gall, menjar de maig.

Juny

Qui de la muntanya es vulgui enamorar, per Sant Joan hi ha d'anar
Sant Pere bon home, Sant Joan bon sant, que curen de ronya i de tot altre mal
Dels glans florits pel juny, tot l'any el porc en gruny

XERRADES

Voluntats anticipades o Testament vital

El dimecres dia 8 de maig, a les 18 hores hem programat una xerrada-conferència per tractar el tema del títol, perquè si algun dia patim una malaltia incurable i discapacitant, com podem assegurar-nos que les cures que rebrem seran les que realment volem?

La declaració de voluntats anticipades és un document en el qual podem explicar, per endavant, quin tractament mèdic volem rebre. El podem redactar fins i tot quan no patim de cap malaltia.

Les voluntats anticipades són unes instruccions que una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, adreça al seu metge o metgessa responsable, per tal que les tingui en compte quan la persona es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin d'expressar personalment la seva voluntat.

Són una forma d'expressió de l'autonomia de les persones a l'hora de decidir, en relació amb la seva pròpia salut, la qual cosa constitueix un dret avalat èticament i legal.

L'objectiu del document de voluntats anticipades (DVA) és mantenir el respecte a les decisions personals dels pacients i augmentar la seguretat dels professionals a l'hora de respectar-les.

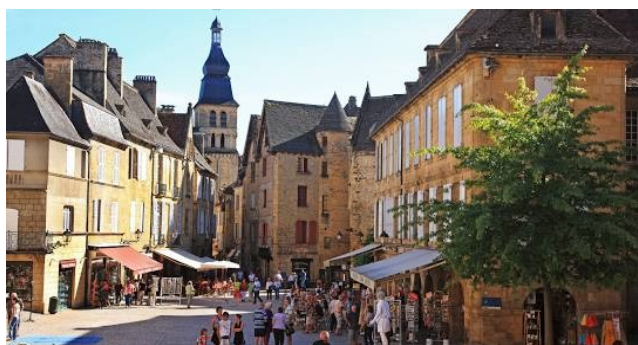
El suport dels professionals sanitaris i dels treballadors socials en l'elaboració del document de voluntats anticipades millora la pràctica clínica i reforça la relació assistencial.

VIATGES a mida per JUBIADEC

El Périgord Noir i la Vall de la Dordonya

6 dies: del 16 al 21 de maig de 2025

La regió del [Périgord](#)-Dordonya, situada al nord de l'Occitània, és l'autèntica França profunda i en ella es troben la seva història, el seu patrimoni cultural, les seves especialitats gastronòmiques, extenses valls fluvials, espectaculars formacions rocoses, misterioses coves de estalactites, cents de castells i alguns dels "pobles més bonics de France", donen com a resultat una terra que ens fascinarà i ens deixarà un record inesborrable.

PREUS EN PENSIÓ COMPLETA

Per persona: 999€ Grup mínim 40 pax
Per persona: 1.030€ Grup mínim 35 pax
Per persona: 1.050€ Grup mínim 30 pax
Suplement individual: 220€

Termini inscripció: **TANCAT** per haver-se cobert el màxim de pax previstes

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS del 1er trimestre de 2025:

ITINERARIS CULTURALS

Les Cases-fàbrica del Raval

Visita efectuada el 12 de desembre, amb la participació de 25 associats

La visita es centrà en algunes de les 26 cases – fàbrica que l'Ajuntament de Barcelona protegeix, i que estan situades al districte de Ciutat Vella. Hi ha censades unes 125 cases-fàbrica entre el barri del Raval i el de la Ribera, a llevant del Rec Comtal, que engloba també el barri de Sant Pere, Santa Caterina i l'anomenat barri de Santa Maria del Mar.

Construïdes en el segle XVIII, es cataloguen com a elements industrials d'interès patrimonial, per així evitar el seu enderroc i conservar la seva tipologia d'edificació que es caracteritza en una sola peça: la fàbrica i la residència. La seva construcció és d'estil militar, totes uniformes, semblant als aquarteraments. Molts d'aquests edificis no van ser protegits, i es van enderrocar per iniciatives immobiliàries i especulatives.

La Barcelona emmurallada va buscar un espai fora muralles per donar resposta al creixement industrial, per l'estampat de teles les conegudes *Indianes*. Estan situades al barri del Raval, entre el Rec Comtal i l'antiga llacuna d'aigua dolça – el Cagall –, l'espai actual entre el carrer Hospital, l'església de Sant Pau del Camp, l'avinguda del Paral·lel, la Rambla i a poca distància de la línia de la costa i del monument a Colom.

El 1784 hi havia més de 80 fàbriques d'*Indianes* a Barcelona. El procés de blanqueig i assecat era molt llarg i complex i requeria grans espais perquè

les teles eren humitejades i esteses al sol, d'aquí el nom que denominem el "*camp o prat d'indianes*". És al Raval on comença la nostra memòria industrial i obrera, les arrels del nostre progrés social, justament en aquest embrionari activisme sindical i associatiu de

Ciutat Vella.

Primera visita, al carrer de l'Om, 10 antiga **Casa fabrica Mir**, d'estil neoclàssic, d'una tipologia arquitectònica que combinava l'ús de l'habitatge, la casa – amb l'ús industrial – la quadra, i un pati quadrat interior on s'organitzaven les activitats productives.

Esteve Canals, va ser el primer fabricant de teixits estampats conegut com el mercat d'*Indianes*

1736/38, al carrer del Portal Nou, creant-se la Real Companyia d'*Indianes*.

Casa-fàbrica Santaló-Torrens, C/ de les Tàpies – carrer de l'Hort de Sant Pau, a tocar de l'antic Monestir – Avui dia aquests antics magatzems i les seves instal·lacions estan destinades al "Banc de Recursos Mancomunats de Ciutat Vella".

Casa-fàbrica Nadal, l'any 1782, Antoni Nadal compra uns horts, amb casa i sínia als voltants del monestir de Sant Pau del Camp.

Can Ricard: antiga casa-fàbrica de filats de cotó, més tard al 1835 és construït i sol·licità el permís per instal·lar la màquina de vapor. Avui hi ha el Centre Esportiu Municipal Can Ricard.

CEM Can Ricard

Casa-fàbrica Valentí - 1798, conjunt de dos edificis situats al carrer de la Riereta, 24 i 24 bis al Raval.

Casa-fàbrica Tous, carrer de la Riereta, 35. L'any 1833 Nicolas Tous i Soler construï la casa-fàbrica de teixits i filats; avui s'ha convertit en un conjunt de "lofts" de disseny de luxe. **Ferran Ballesté**

Avinguda del Tibidabo (de 1931 al 1978 del Dr. Andreu)

Per conèixer l'únic projecte de ciutat jardí reeixit a Barcelona, el 23 de gener férem una passejada guiada per l'avinguda del Tibidabo. La història d'aquest indret va començar en produir-se l'annexió, l'última, de Sant Gervasi de Cassoles a la ciutat de Barcelona el 1897.

El 1899, el metge barceloní Salvador Andreu i Grau, famós i enriquit per les seves pastilles per a la tos, va projectar una urbanització al vessant mar de la muntanya del Tibidabo, en una zona elevada amb vistes privilegiades sobre la ciutat. Per fer-lo realitat, es constituí la Societat Anònima El Tibidabo, aportant-hi capital, entre altres, Ròmul Bosch i Alsina, Romà Macaya, Francesc Simón, Teodor Roviralta o el mateix Salvador Andreu.

Per ubicar el projecte s'adquirí la finca del Frare Blanc per 250.000 Ptes., una àmplia extensió de terreny que anava des del cim del Parc d'atraccions fins a l'actual passeig de Sant Gervasi, sent els torrents de Vallmajor i de Vilana els límits naturals de la finca. La urbanització va ser dissenyada amb criteris d'exclusivitat, incloent-hi àmplies avingudes arbrades i una infraestructura moderna per a l'època i tenint ben present la facilitat d'accés, afavorida per l'enllaç amb la línia de trens de FGC.

Les obres s'iniciaren a mitjan 1900 i el 29 d'octubre de 1901 s'inaugurà l'avinguda, el Tramvia Blau i el funicular (el primer d'aquestes característiques a l'Estat Espanyol i que ara, renovat, han batejat com Cuca de Llum). Queda clar que anaven per feina!! El recorregut el començarem a la plaça del Dr. Andreu (estació de baix del funicular), als peus de la Casa Arnús, també coneguda com el "Pinar", una residència emblemàtica per la seva situació i arquitectura imponent, que la fa ben visible des de molts punts de la ciutat, i els seus jardins espectaculars.

El recorregut destaca per les seves impressionants construccions d'estil modernista, noucentista, eclèctic i, en algun cas, sincrètic, el que el converteix en un autèntic museu a l'aire lliure que permet endinsar-se en la història arquitectònica i urbanística de la Barcelona burgesa de finals del segle XIX i principis del XX.

El relleu de la muntanya és costerut i te des-nivells considerables i, per superar-los, l'avinguda, d'uns 1.500 m de llargada, comença amb unes corbes pronunciades, però el tram final, fins a arribar al Passeig de Sant Gervasi, és completament recta. La passejada va acabar a la plaça de John F. Kennedy on destaca l'edifici de La Rotonda. En aquest punt hi havia el barranc de l'Ase, un punt natural que marca la transició entre el pla i els espais més elevats de la muntanya, fet ben visible si s'observa la inclinació i el talús que anivella l'avinguda amb l'accés a l'estació dels Ferrocarrils.

La guia, a més dels aspectes arquitectònics més destacables, ens informà d'altres aspectes històrics, o culturals, com el fet que aquesta zona no fou bombardejada per l'aviació durant la guerra del 36, perquè el compositor i pianista Enric Granados hi tenia un auditori que més endavant es convertí en estudi de doblatge (La Voz de España).

La informació de cadascun dels edificis es pot trobar a Google. La relació completa pot trobar-se a https://ca.wikipedia.org/wiki/Avinguda_del_Tibidabo. *Josep M. Fargas Gelabert (deixeble del mestre Puga)*

Sant Martí de Provençals i la Biblioteca García Márquez

El passat dimecres dia 5 de febrer, 42 visitants, ens vam endinsar en un viatge al passat visitant l'antic municipi de Sant Martí de Provençals, avui un vibrant barri de Barcelona.

Aquest indret, que en el seu dia fou un poble independent, conserva encara racons que expliquen la seva història. Ple de camps i masies, (Can Planas, Ca l'Arnó, Can Cadena), va desenvolupant-se al voltant de la seva església, l'actual Parròquia de Sant Martí de Provençals, que esdevingué el centre neuràlgic de la comunitat,

Contràriament al que podem pensar, aquest barri es va veure escassament afectat per l'arribada de la Revolució Industrial, que es va desplaçar al barri veí del Poble Nou.

La transformació de la zona es va produir quan, als anys 50, es van a començar a construir edificis que acollirien a les persones que van haver de desplaçar -s'hi arran de la demolició de les barraques de La Perona.

Aquest fet va marcar un abans i un després, transformant els camps en habitatges per als obrers.

Els primers dos grups d'habitatges, a banda i banda del carrer de Guipúscoa, van ser promoguts per la Caixa de Pensions i l'Obra Sindical del Hogar.

Avui dia, Sant Martí de Provençals és un testimoni viu de la convergència entre el passat i el present, on la parròquia i les poques masies que s'han pogut conservar, adquirides per l'Ajuntament de Barcelona, conviuen amb moderns edificis i zones verdes que conviden a la tranquil·litat enmig de la ciutat.

El barri compta amb la Biblioteca [Gabriel García Márquez](#), qui va viure a la capital catalana entre 1967 i 1975. Està especialitzada en literatura llatinoamericana i va inaugurar-se el 28 de maig de 2022.

L'edifici consta de sis plantes i gairebé 4.000 m² i és la tercera biblioteca més gran de Barcelona. Destaca l'ús de la fusta per tot l'edifici. La seva aparença, des de l'exterior, evoca una pila de llibres oberts.

En el moment de la seva inauguració el seu Fons era de 40.000 llibres. Compta amb un espai dedicat al dibuixant de còmics Francisco Ibáñez, -veí del barri-, que acull el [fons](#) de l'artista, amb unes 500 obres.

El recinte disposa d'espais polivalents, sales de lectura individuals, una àrea infantil i una sala sensorial, pensada per als usuaris amb discapacitat visual i incorpora una [emissora de ràdio](#) -Ràdio

Maconda-, l'única en una biblioteca de la ciutat.

A obtingut nombrosos premis, el més reconegut, possiblement, el Premi internacional a la Millor Biblioteca Pública, l'agost de 2023, guardó atorgat per la [Federació Internacional d'Associacions i Institucions Bibliotecàries](#) (IFLA) entre els espais inaugurats durant l'any precedent.

Aquesta visita em va permetre descobrir un barri amb molt de caràcter, que conserva les seves arrels mentre avança cap al futur. Sant Martí de Provençals és, sens dubte, un lloc ple d'històries que val la pena explorar.

Amadeu Bitriu

Arxiu Nacional de Catalunya

La visita es va fer el 26 de febrer a Sant Cugat del Vallès, amb assistència de 30 companys, que ens van dividir en dos grups.

Què és i què conté aquest arxiu? Aquesta Institució té com a finalitat recollir el patrimoni documental de Catalunya per tal de conservar-lo i fer-ne difusió.

L'Arxiu el va crear la Generalitat restablerta després del franquisme l'any 1980, tot i que el primer intent data de 1931, quan es va proposar de crear l'Arxiu General de Catalunya. L'Arxiu tingué una durada efímera ja que l'esclat de la guerra civil va comportar la seva desaparició.

Inicialment, l'Arxiu radicà en un edifici al carrer Villarroel de Barcelona. La manca d'espai va fer que es construís un edifici de nova planta pensat per a aquesta finalitat, doncs, generalment, els arxius estan en soterranis i llocs no gaire aptes i en aquest edifici els dipòsits estan elevats, [cosa que millora la conservació de la documentació](#). Fou inaugurat l'any 1995 i consta de quatre grans blocs de cinc plantes i un soterrani cadascun. Actualment se n'està fent una primera ampliació.

Els dipòsits estan entre les plantes 2 i 5, les altres ocupen serveis i instal·lacions diverses. En són 32 i el seu contingut ocuparia una seixantena de quilòmetres lineals. Els dipòsits tenen totes les característiques necessàries i garanteixen una òptima conservació dels documents, limitant l'entrada de llum i control de la temperatura entre els 18-20 graus i la humitat relativa del 40/45%.

Està estructurat en diverses àrees: les de Fons Històrics, les de l'Administració Pública, les d'Imatges, de Digitalització, de Reprografia i Noves Tecnologies, el Laboratori de Restauració, el de Difusió i la Biblioteca.

Els documents aportats entren pel moll de descàrrega, passen per la sala de tria i la comissió d'ingressos valora acceptar les aportacions en funció de la importància dels documents. Fonamentalment el dipòsit és de plànols i de documents.

Les persones que en tenen cura són arxivers, que han guanyat una oposició al Cos d'Arxivers.

Custodien els arxius dels Presidents de la Generalitat, excepte el de Tarradellas, que està a Poblet, i estan pendents els de Puigdemont i Aragonès.

A la cinquena planta tenen els 507 lligalls arribats el 2006 de l'Arxiu de Salamanca, tot i que encara en manquen uns pocs. Aquests documents estan disposició dels hereus de les persones implicades, que poden optar per endur-se'ls o deixar-los en custòdia.

A l'àrea de restauració es decideix si els documents van a conservació atenent el criteri de l'arxiver i l'estat de conservació per si es pot manipular correctament.

La problemàtica principal és el suport i la seva possible deshidratació. El suport en pergami no ofereix dificultats en el seu tractament, a diferència del suport paper i fotogràfic, degut a la seva diversa composició.

La planta baixa disposa d'una sala de consulta, per a investigadors i per al públic en general, accessible de manera gratuïta, i també la Biblioteca d'Història de Catalunya i Arxivística.

Al seu web <https://anc.gencat.cat/ca/inici> hi ha la possibilitat d'accedir als arxius en línia (<https://arxiusenlinia.cultura.gencat.cat/#/cercaavancada/cerca>).

Finalment, dir-vos que la visita ha resultat molt interessant i que el dia 9 de juny és el Dia Internacional dels Arxius i fan jornada de portes obertes. *Antoni Puig*

EXCURSIONS CULTURALS

Calçotada a ... el Pla de Santa Maria i visites al Molí del Foix i al Centre Interpretació Republicana i Guerra Aèria

Dimecres 19 de febrer, un cop incorporats al autocar els companys/es i familiars provinents de Granollers, Barcelona i Baix Llobregat ens disposarem a gaudir de la tradicional calçotada.

Primera parada: Restaurant Paco, a Els Monjos, per esmorzar pa amb tomàquet, pernil, truita, formatge i les begudes corresponents.

Següent parada: Santa Margarida i Els Monjos per visitar el "Molí del Foix" nom que li prové de l'aprofitament de l'aigua del riu Foix. Per fer la visita l'expedició es dividí en dos grups. L'edifici està documentat al segle X, concretament l'any 978 sota la jurisdicció del Monestir de Sant Cugat; posteriorment passà a ser propietat del Monestir de Santes Creus. Fou un molí molt important ja que disposava de tres parells de moles i, a la planta soterrani, es poden observar els forats on hi havien ubicats els mecanismes de funcionament del molí. Amb l'amortització de Mendizàbal l'edifici passa a mans privades i restà habitat fins mitjans del segle XX, que es convertí en magatzem vinícola. Des de l'any 1999 és un equipament municipal.

Dues consideracions. El molí, tant si era propietat dels monjos com del senyor de la comarca, era una font d'ingressos atès que el moldre tenia un cost que s'havia d'abonar amb diners, amb jornals de treballs o altra tipus de compensació. Com és de suposar el producte resultant de moldre el blat, és a dir la farina, no té res a veure amb el producte que s'utilitza avui, tot i les manipulacions/adulteracions a que està sotmès.

A la part exterior hi trobem el Jardí Botànic on s'hi poden trobar més de setanta espècies vegetals; herbes com el bruc, ginesta, fonoll, gatoses, marduix, marialluïsa, sajolida, orenga o romaní i arbres com l'olivera, el garrofer, el pollancre, el pi blanc i el pinyer, el saüc, la savina o el xiprer. Totes les espècies pertanyents a diferents comunitats vegetals de l'Alt Penedès.

Següent parada: al "CIARGA", Centre Interpretació Republicana i Guerra Aèria, també a Santa Margarida i Els Monjos, equipament per explicar la història i el desenvolupament de l'aviació republicana durant la Guerra Civil Espanyola. Per fer la visita, igual que en la anterior, ens dividirem en dos grups.

L'aeròdrom 331 del Monjos fou el principal camp d'aviació del "Vesper de la Gloriosa" construït en el context de la pèrdua dels aeròdroms republicans situats a l'Aragó i Lleida. S'inaugurà el març de 1938 amb l'aterratge de la 3a esquadrilla de bombarders Tupolev SB-2 Katiuska. Va servir de base als caces Polikarpov I-15 (Xato) i al I-16 (Mosca) participants molt actius a la batalla de l'Ebre i al front del Segre. Les instal·lacions varen esdevenir un laboratori per aconseguir millores tècniques i de formació dels pilots i, com s'ha demostrat, va ser un camp de proves per la segona guerra mundial.

Per acabar es va visitar el refugi destinat a la població militar. La seva distribució és molt espartana i sense comoditats, fet a base de totxanes material de baix cost però d'altres prestacions.

Acabada la visita ens dirigirem a la Masia del Pla on, a part de la calçotada, ens esperaven alguns companys desplaçats amb vehicle propi. Un cop acabat el dinar el president Josep Pesa ens dirigí unes paraules agraïnt la presència i encoratjar-nos a seguir participant en les activitats organitzades per Jubiadec. També tingué unes paraules de felicitació pel company Miguel Pedrós amb motiu del seu aniversari.

Acabada la festa, la cinquantena de persones assistents, poguérem retornar als punts de sortida i arribar a casa sans i estalvis. **Guillem Palmer**

CAMÍ DE L'EXILI: "La nit de Cantallops"

Per Enric Ruiz

Dimarts 4 de febrer, com cada any d'aquests darrers, volem homenatjar les persones, que al febrer de l'any 1939, van haver de marxar cap a l'exili, trepitjant les diverses rutes que porten cap a França.

A les nou del matí, ens trobem al poble de Cantallops, a l'Alt Empordà, dotze companys dels Caminaires de la Costa, més tres afegits. Farem la ruta que ens portarà fins al Castell de Requesens i tornarem a l'origen, deixant en aquell punt el camí que arriba a França, i que no farem sencer. En total 13 kms i 450 m de desnivell.

Vora Cantallops hi ha el Mas Bell-lloc, on va passar la nit n'Antoni Rovira i Virgili, Diputat i posteriorment President del Parlament de Catalunya a l'exili. Aquella nit va ser el 27 de gener del 1939 i s'explica al capítol 6 del seu llibre «Els darrers dies de la Catalunya Republicana», amb el títol "La nit de Cantallops":

«A mig camí del mas ens cal baixar de l'autocar, ja no és possible seguir endavant ni un metre més. Hem fet dos quilòmetres en una hora de marxa: tot un rècord. Ara el viarany s'encaixona i la seva estretor no permet el pas del gros vehicle. A les fosques i a peu, amb la càrrega dels bagatges, anem avançant en renglera pel camí ple de fang, foradat de clots i sembrat de còdols. Fa tres quarts que caminem quan apareix davant nostre, entre les ombres, una ombra més negra, en la qual es destaca la silueta d'una alta torre rodona. És la masia on hem de pernoctar. La processó fantasmal

d'homes, dones i criatures, amb els mossos d'esquadra que obren la marxa, entra dins d'un edifici rònc. Som al mas Bell-lloc. Decepció, de primer antuvi. És un vell castell desmarxat, ruïnós. Tot seguit notem que hi fa molt de fred. Mentre caminàvem, l'exercici de la marxa atenuava la cruïsa de la temperatura. El fred dels interiors és el més difícil de resistir.

En aquesta casa gran -mig masia, mig castell- hi ha pocs mobles, poques cadires, poques taules, pocs llits, cap comoditat. No hi trobem sopar ni viandes per a fer-lo. Els masovers no ens poden donar altra cosa que unes llesques de pa, uns talls de botifarra i un vas de vi dolç, ens ho ofereixen amb bona voluntat i ens fa bon profit.

Si amb una mica d'imaginació podem pensar-nos que hem tingut sopar, amb tota la imaginació del món no podríem pensar-nos que tinguem llit. No ens queda ni el recurs de posar matalassos a terra, perquè no hi ha matalassos. No hi ha ni màrfegues. Si tinguéssim almenys aquells bancs de la nit de Girona! La nit de Cantallops serà més dura.

Mentre els masovers se'n van cap a dormir en el llit on dormen cada dia, únic que hi ha al mas, les trenta persones que ens hi allotgem ens distribuïm per diverses estances, que fem servir de dormitori. La meua muller i jo hem d'apel·lar a l'enginy de fabricar uns jaços amb farcells, maletes i flassades. Com que només hi caben els nostres fills, ella i jo passem la nit asseguts a les cadires»

(Del llibre Els darrers dies de la Catalunya Republicana, autor Antoni Rovira i Virgili, editorial A Contravent).

Donada la seva condició de polític, podríem pensar que eren «afortunats», ja que van arribar en autocar i acompanyats de mossos d'esquadra, imaginem-nos el poble pla, que només podia seguir caminant el gruix de la gent que marxava, dormint al ras i sense cap mena de protecció o acompanyament.

Nosaltres, i fins que les cames ens deixin, procurarem de fer, cada febrer, un camí de l'exili com homenatge a aquella gent.

ELS ESMORZARS DE JUBIADEC

El propassat 5 de Març, una colla de gent d'allò més puntual van fer cap al nostre cau habitual, el Tres Encinas, on ja tenien a punt i ben parada una llarga taula que vam envoltar 22 amics. L'esmorzar sempre, malgrat la seva tradició, ofereix algun entre panet diferent, segons el bon fer del Salvador, i a gust ens ho empassem, en definitiva bon àpat.

A l'hora del cafès no n'aprenem, la gran varietat de demanda, fa que quan els porten, sempre hi som alguns, que no fem massa cas al cambrer. Els "xupitos", que ja sé que no es diuen així, no manquen, i allí hi ha més disciplina, no sigui el cas que se n'escapi algun.

De totes maneres, lo important, és l'estona que dediquem a recordar les anècdotes, novetats, que Déu n'hi do les que hi ha, i en definitiva, quan ja ens fan fora, estem a punt d'arreglar el món, cosa que emprendrem el proper trimestre.

ESMORZAR TRIMESTRAL "JUBIADEC" LAS TRES ENCINAS 5.03.2025.

DRETS → 12 6 11 14 10 15 7 9 8 4 5

ASSEGUTS → 3 1 22 21 20 19 2 18 17 16

ORIGENS

JUBIADEC - 2025.

1 Artur Garcia	8 Ferran Boné	15 Guillem Palmer
2 Angel Lázaro	9 Quim Llach	16 Martí Bolós
3 Antoni Vergés	10 Jordi Artiga	17 Carles Rosel
4 Josep Pesa	11 Josep Déu	18 Amadeo Bilriu
5 Joan R. Marbà	12 Eduard Altied	19 Rafael Planas
6 Montse Casanovas	13 Antoni Fernández *	20 Marc Campanera
7 Josep Figuerola	14 Ignasi de Peray	21 Enric Fernández
		22 Josep M. Calsina

No es va quedar a la foto *

Adeu-siau, i que al proper hi siguem els mateixos i algun més.

Josep Pesa

PASSEJOS SUB99

En el decurs d'aquest primer trimestre de l'any, i en el moment de tancar l'edició de la revista, la "joventut" d'aquest grup ha fet les següents sortides:

29/01 – El Vendrell – Segur de Calafell	3	caminaires
19/02 – El Vendrell- Calafell	2	"
26/02 – Vilafranca . Els Monjos	3	"
05/03 – La Granada – Sant Sadurní d'Anoia	4	"

CAMINADES CULTURALS

Aquest 1er. trimestre de 2025, a proposta de diferents companys, s'han fet les següents sortides:

Participants

14/01 - Castellví de la Marca	18
21/01 - St.Feliu Guixols-Palamós	9
28/01 - Piera	13
04/02 - Cantallops-Requesens	12
08/02 - Montserrat-St.Jeroni	13
25/02 - Castellví de Rosanés	6
04/03 - Calella Palafrugell-Begur	13
11/03 - Albinyana	5
17/03 - St.Betomeu del Grau	8

PITCH & PUTT

En el decurs d'aquest 1er. trimestre d'enguany s'han disputat i/o està previst jugar els partits següents:

XIV Campionat JUBIADEC

Data.	Camp.	Jugadors
10/12	Portal del Roc	16
17/12	Franciac	17
08/01	Teià	19
28/01	Sant Cebrià	21
11/02	Portal del Roc	15
18/02	HCP1	16

tomeig Intercamps SEMAR Clàssic 4a. Divisió

05/02	VALLROMANES	8
19/02	FRANCIAC	8
05/03	HCP 1	8

Tomeig Intercamps SEMAR Match Play 3a. Divisió

22/01	CAN PASCUAL	8
12/02	VALLROMANES	8
26/02	MAS GURUMBAU	8

FESTA DE NADAL

Com qui no vol ja han passat tres mesos des de que ens vam trobar per celebrar una de les trobades estrella de la nostra Associació: La FESTA DE NADAL !.

Aquesta, que va ser el 18 de desembre passat, va ser la més multitudinària celebrada mai per JUBIADEC: ens hi vam aplegar 146 companys. La festa-trobada va generar un bon ambient que va afavorir les converses entre els companys que es

retrobaven després de molt de temps, que van aprofitar-la per recordar velles batalletes i posar-se al dia sobre els esdeveniments actuals.

Com és natural, és un goig per la Junta aconseguir aquesta participació tan nombrosa que esperem mantenir i, si és possible, augmentar en el futur.

Moltes gràcies per la vostra confiança,

Amadeu Bitriu

LES FONTS DE BARCELONA (2)

La Font de la Portaferriça

La decoració en ceràmica de la font, obra de Joan B. Guivernau, es va inaugurar el 24 de setembre de 1959, amb motiu de les Festes de la Mercè; representa una escena de la vida diària a les portes de la muralla, en el segle XVIII. Entre les torres, sobre núvols, la imatge de Sant Josep Oriol, domina la escena.

Aquesta font és, segurament, una de les més antigues de la ciutat. Construïda el segle XVII al tocar de la Porta Ferrissa, una de les portes de la segona muralla. El seu emplaçament original era al carrer del Carne cantonada amb Xuclà.

Després de l'incendi de la primitiva església de Betlem, la font va ser traslladada al lloc que actualment ocupa. Aquest canvi va ser a petició dels ciutadans, que així evitaven haver de travessar el torrent de la Rambla per anar a buscar l'aigua a l'altre costat.

L'origen del nom del carrer prové de les barres de ferro que hi havien a la porta de la muralla i que eren una de les mesures de longitud usades a la Barcelona de l'època.

El prestigi d'aquesta font era tan alt que, quan les aigües de Montcada, d'una gran qualitat, van arribar a Barcelona, els seus usuaris van oposar-se al canvi de subministrament, bàsicament a causa de les propietats curatives que atribuïen a l'aigua de la font.

Amadeu Bitriu